

שו"ת מנחת יצחק חלק ב סימן פ

בן ישיבה שנולד מגוייה ונימול בקטנותו וטבל לקריו, אם יש צורך לגיירו.

בענין גרות.

ב"ה, יום ה' כ"ח אלול תשט"ז לפ"ק, מנשסתר יצ"ו נשאלתי בדבר אחד שהוא נולד מנכרית שנשאת לישראל בלא חו"ק, והוא מתלמידי הישיבה, וכבר הוא במדרגה גבוהה בלימוד תוה"ק, וגם ירא שמים, וטבל עצמו לקריו כמה פעמים.

והנה הא פשיטא שאין לרחקו אלא לקבלו ולגיירו כדת תוה"ק, כיון שנודע צדקתו בביורו, וגם כיון שכבר נימול בקטנותו בתורת ישראל, וכבר טבל לקריו, ויש לחוש לחומרא דכבר דינו כישראל, ומבואר בספרי מנחת יצחק (ח"א סימן קכ"ג, ועיי"ש סימן ל"ו), אך נסתפקו בענין גלוח השערות, שס"ל להרי"ף והרא"ש (פרק ר"א דמילה) והטור (ביו"ד סימן רס"ח) והביאם הרמ"א (שם סעי' ב'), דיש לגלח כל שערותיו להכניסו בכלל יהודית, והמשמעות אף פאות הראש והזקן, ובשלמא בנכרי ודאי, שבא להתגייר, שפיר יכולים לגלחו, משום שקודם שטבל עדיין אינו מחויב במצות, ויכול לגלח ולהקיף פאותיו, אבל בכעין נד"ד, דכבר יש עליו ספק ישראל, א"כ הוי חומרא דאתי לידי קולא, וכן קשה באמת במה דאיתא שם בב"ח והביאו הש"ך (ס"ק ז'), דטעם הנטילת שער בגר, אף באופן דלא הוי חציצה, הוא ע"פ דברי ר"מ דרשן שהביא רש"י (בפרשת בהעלותך), והיינו דאיתא שם, הטעם על מה דהצריכה התורה גלוח ללוים אז, משום שנתנו כפרה על הבכורות שעבדו ע"ז, והיא קרויה זבחי מתים, והמצורע קרוי מת, הזקיקם תגלחת כמצורע, ומסיים הב"ח דכן המנהג במומרים צריכים תגלחת כמו בלויים דשם, והיינו גם פאות הראש והזקן, וקשה דוכי אפשר להקל בגלוח פאותיו דהוי באיסור כמה לאוים דאו', דאף דחטא מ"מ ישראל הוא, משום האי טעמא.

(ב) והשבתי, דנראה פשוט דאין להקיף פאותיו בנ"ד, ומשם ראייה, היינו מגלוח מומרים, כיון דכל חומרא הגלוח, הוא משום דברי ר"מ הדרשן דשייך ג"כ במומרים כנ"ל, ובמומרים באמת הדין דאין לגלח פאות הראש והזקן, דכן איתא בשו"ת שבות יעקב (ח"ג סימן צ'), דעלה על דעת השואל כן שם, דשאל, בפושעי ישראל שחוזר בתשובה, דהמנהג לגלח כל שערו אם מותר לגלחו בתער, וע"ז השיב השבו"י, בתמוה, דהאיך עלה על דעתו לעבור במזיד על לאו דהשחתה ובל תקיף, ומטעם דאף בגר לשיטת הרי"ף, לא הוזכר כלל שיעבור בתער, ואף אם רצונו לומר דבגוי מותר להעביר בתער, כיון שעושה קודם טבילה, ועדיין הוא בגיותו, דאינה מצוה על לאו זה, אבל זה שהוא בכלל ישראל, אעפ"י שחטא ישראל, ובא לחזור בתשובה, מהיכי תיתי לעבור על לאו דהשחתה והקפה דהוי מצוה הבאה בעבירה, ואף לפי מה דלמדו גלוח גר מלויים, ובלויים דוקא בתער ממש כדאיתא (בנזיר דף מ' ונגעים פ' בתרא), אכן באמת אין ראייה משם דהתם גזירת הכתוב, וגם שם רק מצוה לשעה ולא לדורות כמ"ש הרמב"ם והרע"ב, ובדיעבד אם לא גילח אינו מעכב בגר (בשבו"י שם טעות סופר ובמקום בלויים צ"ל בגר) כמ"ש הש"ך (ביו"ד סי' רס"ח סק"ז), וגלוח שערו וצפרניו הוא רק להראות שינוי מעשיו ודאי אין לעשות כן בתער עכת"ד.

והנה כל זה שייך ג"כ בנד"ד, כיון דכל החיוב גלוח להרי"ף היכא דאין דבר חוצץ, הוא רק מדין מומרים כנ"ל, וגם כל הענין רק לכתחילה כנ"ל, האיך יכולים לעבור על ספיקא דאו', דדלמא כבר דינו כישראל כנ"ל, משום חומרא לכתחילה, כנלענ"ד.